

Acad. Radu Miron

Membru titular al Academiei Române
(3 octombrie 1927 – 10 martie 2022)

Membrii Secției de Științe Matematice aduc un pios și respectuos omagiu la ceasul despărțirii (10 martie 2022) de **acad. Radu Miron**, cercetător pasionat și profesor eminent, care și-a dedicat întreaga viață studiului în domeniul geometriei.

Acad. Radu Miron a fost membru titular al Academiei Române din 21 aprilie 1993 și membru corespondent din 9 martie 1991.

Acad. Radu Miron s-a născut în Codăești, jud. Vaslui, pe 3 octombrie 1927. A urmat Facultatea de Matematică-Fizică a Universității din Iași. În 1957 și-a susținut teza „Geometrizarea sistemelor mecanice neolonome”, devenind doctor în matematică, iar în anul 1973 a primit titlul de doctor docent în științe.

Acad. Radu Miron a desfășurat o bogată activitate didactică. Încă din ultimii ani de studii (1950), a devenit preparator și apoi asistent la Facultatea de Matematică-Fizică a Universității din Iași (1956). În 1963 a devenit conferențiar la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, iar din 1969 profesor titular. A fost decan al Facultății de Matematică în perioada 1972-1976. În paralel, a fost cercetător, cercetător principal și apoi șef de sector la Institutul de Matematică „Octav Mayer” din cadrul Filialei Iași a Academiei Române. A fost „visiting professor” la universități din Canada, Germania, Ungaria, Italia, Japonia și SUA. A participat la Congresele internaționale de matematică de la Nisa (1970), Varșovia (1981) și Kyōto (1990) și a făcut parte din grupul de organizatori al celui de al 5-lea Congres al Matematicienilor Români (2003).

Preocupările sale științifice au grupat șase direcții principale: geometria diferențială, fundamentele geometriei, topologia algebrică, mecanica teoretică și aplicații ale geometriilor lui Joseph Louis Lagrange și William Rowan Hamilton în fizica teoretică.

Începând din 1975 a descoperit geometriile lagrangiene, iar din 1987 geometriile hamiltoniene. În anul 2007 a introdus conceptele de mecanică finsleriană, lagrangiană și hamiltoniană, a căror geometrizare a realizat-o integral. A elaborat

metode noi de investigare a fibratelor vectoriale pe care le-a aplicat la studiul modelelor geometrice în fizica teoretică. O consecință a fost descoperirea unor domenii noi de cert interes științific și aplicativ: geometriile Lagrange și Hamilton de ordin superior, spațiile Finsler și Cartan de ordin superior. Noțiunea de conexiune neliniară, introdusă în premieră în aceste geometrii, i-a permis rezolvarea unei probleme celebre formulată acum peste o sută de ani de Luigi Bianchi: prelungirea de ordinul k mai mare decât 1 a structurilor riemanniene. Acestea au făcut obiectul a zece monografii, redactate singur sau în colaborare și publicate în edituri prestigioase din SUA, Singapore, Germania, Olanda, Canada și România. Numeroase noțiuni și rezultate îi poartă numele:

„reperere Miron”, „ecuații fundamentale ale reperelor Miron”, „conexiuni Miron” (denumiri specificate în celebra carte a lui Makoto Matsumoto: *The Foundations of Finsler Geometry*, 1986). Alte concepte definite de Radu Miron au fost: „geometrie Lagrange”, „geometrie Hamilton”, „energii de ordin superior”, „mecanica Lagrange”, „mecanica Hamilton”, „configurație Myller” etc., sunt utilizate de specialiști în mod curent.

Rezultatele cercetărilor sale se găsesc în peste 200 de lucrări științifice. Un număr impresionant dintre acestea (peste 20) sunt cărți, monografii și tratate scrise singur sau în colaborare și apărute în prestigioase publicații din lume (Kluwer-Springer, Editura Academiei Române ș.a.). Dintre cărțile sale se pot menționa: *Configurații Myller* (1966, distinsă cu Premiul „Gh. Țițeica” al Academiei Române); *Geometria analitică și diferențială* (2 vol. 1968, 1969, în colab.); *Fundamentele aritmeticii și geometriei* (1968, în colab. cu prof. Dan Brânzei; ed. în engleză *Backgrounds of Arithmetic and Geometry*, Singapore, 1995); *Topologie algebrică* (1974, în colab.); *Fibrat vectoriale. Spații Lagrange. Aplicații în relativitate* (1987, în colab.); *The Geometry of Lagrange Spaces. Theory and Applications* (1994, în colab.); *The Geometry of Higher-Order Lagrange Spaces. Applications to Mechanics and Physics* (1997); *The Geometry of Higher-Order Finsler Spaces* (1998); *The Geometry of Hamilton and Lagrange Spaces* (2001, în colab.); *The Geometry of Higher-Order Hamilton*

Spaces. Application to the Hamiltonian Mechanics (2003); Finsler-Lagrange Geometry. Applications to Dynamical Systems (2007, în colab.); Lagrangian and Hamiltonian Geometries. Applications to Analytical Mechanics (2011) ș.a.

Sub conducerea sa științifică, la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, au obținut doctoratul în matematică 25 de matematicieni români și 10 matematicieni din Japonia.

Acad. Radu Miron a fost: fondator al Seminarului Național de Geometrie Finsler și Lagrange (1980); fondator și primul președinte al Societății Balcanice a Geometriilor (1995); membru în societățile Institute of Basic Researches (S.U.A.), Tensor (Japonia), Mathematical Society (S.U.A.), Finsler Geometry (Japonia) ș.a.; membru de onoare al Academiei de Științe a Republicii Moldova; Doctor honoris causa al Universității din Tiraspol cu sediul la Chișinău; Doctor honoris causa al Universităților din Bacău, Brașov, Constanța, Craiova, Galați și Oradea. A fost distins de Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior cu Premiul „Opera Omnia” (2004).

A susținut o intensă activitate editorială, fiind membru în conducerea revistelor „Tensor” (Japonia), „Algebras, Groups and Geometries” (SUA), „Journal of the Egyptian Mathematical Society” (Egipt), „Progress in Mathematics” (India).

A susținut discursul de recepție în Academia Română intitulat „Contribuții românești la fundamentarea și dezvoltarea din punct de vedere teoretic și aplicativ a geometriilor de ordin superior”, în 24 aprilie 1996.

Acad. Radu Miron a fost un excepțional profesionist, care s-a impus ca un reputat specialist în domeniile sale de cercetare și s-a bucurat de recunoaștere internațională. Dispariția sa este o grea pierdere pentru comunitatea științifică matematică și pentru Academia Română.

Îi vom păstra o vie amintire.